

17. Kotitalouslautakunnan toimisto

Yleistä

Lautakunnan toiminta käsitti kertomusvuonna ruokatalouden, käsitöiden ja kodinhoidon neuvontaa, jota annettiin 1–8 kertaisilla kursseilla havintoesityksinä, puhelinpalveluna sekä esitelmiä pitäen.

Toiminnan piirissä oli vuoden aikana kaikkiaan 18 355 henkilöä, joista 3 069 osallistui lautakunnan kursseihin, 6 619 muuhun toimintaan (havintoesitykset, esitelmät, leikkuupalvelu, kudonta) sekä 8 667 sai neuvontaa henkilökohtaisesti tai puhelimitse.

Henkilökunta

Kotitalousneuvonnan tarkastajana toimi kertomusvuonna maat.ja metsät.kand. Sirkka Taipale. Lisäksi oli palveluksessa vakinaisesti kuusi talousopettajaa, neljä käsityöopettajaa, kolme käsityöneuvojaa ja kotital.neuvoja sekä 13 tuntiopettajaa ja kuusi siivoojaa eli yhteensä 34 henkilöä. *Lukumäärä*

Lautakunnan neljä talousopettajaa osallistui ravitsemusneuvonnan kursseihin 2.–5. 4. ja yksi talousopettaja Sähkölaitosyhdistyksen kursseihin 30.–31. 10. *Koulutus*

Lautakunnan opettajat ja neuvojat osallistuivat Kotitalous- ja kuluttaja-asiain tutkimuskeskuksen luentopäiviin 18.–19. 9.

Toimitilat

Lautakunnan toimisto, jossa annettiin myös opetusta ja neuvontaa, sijaitsi talossa Fabianinkatu 32. *Omat toimipaikat*

Muut toimipaikat sijaitsivat seuraavasti: Dagmarinkatu 3, Fredrikinkatu 16, Helsinginkatu 26, Hiihtäjätie 1, Koskelantie 27, Mäkelänkatu 45 ja Rajametsäntie 32.

Ruotsinkielinen opetus keskitettiin ruotsinkielisessä työväenopistossa sijaitsevaan opetuskeittiöön Dagmarinkatu 3.

Toimitiloja luovutettiin kertomusvuonna muuhun käyttöön seuraavasti:

– Mäkelänkatu 45:n kerhuhuoneet olivat koko vuoden ajan nuorisotoimiston hallussa

- Koskelantie 27:n opetuskeittiö oli Käpylän yhteiskoulun käytössä kolmena ja käsityöluokka Käpylän eläkkeensaajien käytössä yhtenä päivänä viikossa
- Helsinginkatu 26:n opetuskeittiö oli Lihavuuden vastustamisyhdistyksen käytössä yhtenä iltana sekä Hiihtäjätie 1:n opetuskeittiö Herttoniemen kansakoulun käytössä kahtena päivänä viikossa.

*Kansakou-
lut* Lautakunta järjesti kurssitoimintaa myös Etelä-Haagan Kylänevan, Kannelmäen, Lauttasaaren Myllykallion, Munkkiniemen, Pitäjänmäen, Pohjois-Haagan Tolarin, Puotinharjun, Vesalan, Vuosaaren ja Yliskylän kansakouluissa.

Toiminta

Ruokatalousneuvonta

Kurssit

Kertomusvuonna järjestettiin kursseja seuraavasti:

- ruuanvalmistuskurssit, kutsu- ja jouluruokakurssit
- voileipä- ja pikkulämmin- ja leipomiskurssit
- laihdutuskurssit
- ruuanvalmistuskurssit seuraaville ryhmille: eläkeläiset, koululaiset, miehet, nuorisokerholaiset, näkövammaiset, diabeetikot
- havaintokurssit sairaaloiden toimintaterapeuteille.

Esitykset

Esityksiä järjestettiin raskausajan ruokavaliosta äitiyskurssilaisille sekä lasten ravitsemuksesta perhepäivähoitajille.

Havaintoesityksiä annettiin mm. seuraavista aiheista:

- pakastaminen ja pakasteiden käyttö, teollisuuden valmiit ja puolivalmiit ruuat, eläkeiän ravinto, kevyt ruokavali, terveystuokaa sisäelimestä, joulun ruokia sekä vaivattomia uuniruokia, kesämökin ruokia, salaatteja, rautaisia ruokia ja monenlaista jauhelihasta.

Kahdessa opetuskeittiössä pidettiin havaintoesityksiä säännöllisesti kerran viikossa. Näissä tilaisuuksissa annettiin ajankohtaisia ruoka- ja leivontaohjeita ja esiteltiin markkinoilla olevien valmiiden ja puolivalmiiden tuotteiden käyttöä.

Kodinhoidonneuvonta

Kodinhoidonneuvontaa annettiin puhelimitse sitä tarvitseville.

Käsityöneuvonta

Kurssit

Kertomusvuonna järjestettiin

- pukuompelukurssit, joilla opetettiin ompelamaan uutta ja korjaamaan vanhaa sekä käyttämään kaavoja
- hattukurssit, joilla opetettiin valmistamaan hattuja sekä vanhasta että uudesta materiaalista.

Muu toiminta

Vuoden aikana annettiin myös leikkuu- ja ompelupalvelua, johon liittyi sovitus.

Lisäksi harjoitettiin kangaspuiden lainaustoimintaa sekä siihen liittyvää käytön neuvontaa. Vuoden aikana kudottiin seuraavat työt: 74 matkahuopaa, 14 ponchoa, 38 raanua ja 559 m mattoa.

Näyttelytoiminta

Lautakunta järjesti yhteistyössä Kunnallisten kotitalouslautakuntien keskuksen ja Espoon ja

Vantaan kotitalouslautakuntien kanssa näyttelyn "Tule ja tutustu kotitalouslautakuntien työhön" syyskuussa Helsinginkatu 26:n opetushuoneistossa. Näyttely liittyi pääkaupunkiseudun yhteistyötoimikunnan kampanjaan "Kilot alas, kunto ylös." Näyttelyssä oli esillä kuntoiluvälineitä, sieniä, näytteitä terveellisistä aterioista sekä käsitöitä. Näyttelyssä kävi 1 007 henkilöä.

Puhelinneuvonta

Puhelinneuvontaa annettiin toimistossa ja jonkin verran myös opetuskeittiöissä. Toimistoon tuli vuoden aikana 4 667 kyselyä ja opetuskeittiöihin noin 4 000 kyselyä.

Puhelimitse annettu kuluttajanvalistus käsitti sekä ruokatalouteen että kodinhoitoon liittyviä asioita, kuten lattianhoito-, vaatteiden pesu- ja tahrannoisto-ohjeita, dieettiohjeita, säilöntää, erityisesti pakastamista ja kodin koneiden hankintaan ja huoltoon liittyviä asioita. Runsaasti tuli kyselyjä myös erilaisten valistusasioiden hoitamisesta.

Kerhot

Kotitalouslautakunnalle oli kolme omaa kerhoa, joiden yhteinen jäsenmäärä oli 119. Vallilan äiti-kerho toimi Mäkelänkatu 45:ssä ja sitä ohjasi Martta Peltonen, jäseniä 40. Torstai-kerho kokoontui Helsinginkatu 26:ssa, jäseniä 42, ohjaajana Tuulikki Leino. Käpylän kotitalouskerho toimi Koskelantie 27:ssä, jäseniä 37 ja ohjaajana Lempi Virki.

Kotitalouslautakunnan kaksi työntekijää osallistui khn 20. 8. 1973 asettaman toimipaikka-ruokailukomitean työhön.

*Muu
toiminta*

Lautakunnan puheenjohtaja Taina Kangas ja tarkastaja Sirkka Taipale kuuluivat Helsingin edustajina Kunnallisten kotitalouslautakuntien keskus ry:n hallitukseen.

Tarkastaja Sirkka Taipale (varalla puh.joht. Taina Kangas) kuului kotitalouslautakuntien edustajana Kotitalous- ja kuluttaja-asiain tutkimuskeskuksen hallitukseen.

Taulu 1. Kotitalouskurssit ja esitykset v. 1974.

Toimipaikka	Ruuanvalm. kurssit		Voileipä-kurssit		Leipoma-kurssit		Miesten kurssit		Muut kurssit		Kurssit yhteensä		Havaintoes. Esitelmät		Kaikki yhteensä
	kpl	opp.	kpl	opp.	kpl	opp.	kpl	opp.	kpl	opp.	kpl	opp.	kpl	opp.	opp.
Dagmarink. 3	6	64	7	71	9	52	2	21	13	167	37	375	15	427	802
Fredrikink. 16	9	95	11	80	1	5	—	—	—	—	21	180	22	261	441
Helsingink. 26	5	65	9	119	—	—	—	—	8	117	22	301	20	408	709
Hiihtäjant. 1	2	22	2	22	—	—	—	—	1	8	5	52	14	132	184
Koskelant. 27	10	124	2	23	14	69	8	90	1	11	35	317	3	41	358
Mäkelänk. 45	14	137	5	50	5	28	—	—	—	—	24	215	3	87	302
Rajametsänt. 32	3	32	1	10	1	5	—	—	—	—	5	47	11	146	193
Pitäjänmäki kk	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	12
Muulla pidetyt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	1 642	1 642
yhteensä	50	551	37	375	30	159	10	111	23	303	150	1 499	120	3 144	4 643

Muulla pidetyt: Vuosaari, Lauttasaari, Paavalin srk.sali, Kannelmäki, Kulosaari, Munkkiniemi, Vartiokylä, Sokeain koulu, Maunula, Herttoniemi, Pihlajämäki, Malmi, Haaga, Kruununhaka ja Vallilan amm.k.

Taulu 2. Käsityökurssit v. 1974

Toimipaikka	Ompelukurssit		Hattukurssit		Kurssit yht.		Leikk.	Kudonta Yht.	
	kpl	opp.	kpl	opp.	kpl	opp.	kpl	opp.	opp.
Dagmarink. 3	25	294			25	294	255		549
Fabianink. 32	4	38	10	80	14	118	489	297	904
Fredrikink. 16	9	89			9	89	621		710
Helsingink. 26	10	125			10	125	672		797
Koskelant. 27	7	76	8	70	15	146	459		605
Mäkelänk. 45	15	189			15	189	144		333
Rajametsänt. 32	15	170			15	170	430		600
Etelä-Haaga kansak.	2	20			2	20			20
Kannelmäki "	1	13			1	13	42		55
Lauttasaari "	4	41			4	41			41
Munkkiniemi "	7	93			7	93	66		159
Pitäjänmäki "	4	46			4	46			46
Pohjois-Haaga "	5	57			5	57			57
Puotinharju "	3	33			3	33			33
Vesala "	4	49			4	49			49
Vuosaari "	4	49			4	49			49
Yliskylä "	4	38			4	38			38
Yht.	123	1 420	18	150	141	1 570	3 178	297	5 045